

GLOBALASHUV SHAROITIDA INNOVATSION LOYIHALARNI BOSHQARISH

Umarova Zevi Odilovna

Jizzax politexnika instituti

“Iqtisodiyot va menejment” kafedrası katta o‘qituvchisi

obidova.feruza@bk.ru

Obidova Feruza Yaxyoevna

Jizzax politexnika instituti

“Iqtisodiyot va menejment” kafedrası dots.v.b

obidova.feruza@bk.ru

ANNOTATSIYA

Maqolada investitsiya faoliyati bo‘yicha qabul qilingan me‘yoriy xujjatlarning qonunchilik bazasini musthkamlashga ta’siri, investitsiya dasturi, iqtisodiyotga jalb qilingan to‘gridan-to‘gri investitsiyagarni jalb etish amaliyoti tahlili keltirilgan.

Kalit so‘zlar: iqtisod, samaradorlik, investitsiyalar, kapital quyilmalar, investitsion muhit, to‘gridan-to‘gri investitsiyalar, eksport, import, diversifikatsiya.

УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЕКТАМИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Умарова Зеви Одилевна

Старший преподаватель кафедры Экономики и менеджмента

Джизакского политехнического института

Обидова Феруза Яхёевна

доцент в.и. кафедры Экономики и менеджмента

Джизакского политехнического института

АННОТАЦИЯ

В статье представлен анализ влияния принятых нормативных документов об инвестиционной деятельности на укрепление нормативно-правовой базы, инвестиционной программы, практики привлечения прямых инвесторов, вовлеченных в экономику.

Ключевые слова: экономика, эффективность, инвестиции, потоки капитала, инвестиционная среда, прямые инвестиции, экспорт, импорт, диверсификация.

MANAGEMENT OF INNOVATION PROJECTS UNDER GLOBALIZATION

Umarova Zevi Odilovna

Senior Lecturer, Department of Economics and management,
Jizzakh Polytechnic Institute

Obidova Feruza Yahyoevna

Acting assistant professor, Department of Economics and management,
Jizzakh Polytechnic Institute

ABSTRACT

The paper analyses the impact of statutory acts on investment activities onto strengthening of the statute. In addition, investment programme as well as practice of attraction of foreign direct investments to economy is described.

Key words: economy, efficiency, investment, capital flows, investment climate, foreign direct investments, export, import, diversification.

Mamlakatimiz iqtisodiyotini rivojlantirishda innovatsion jarayonlarni samarali boshqarish innovatsion islohotlarning muhim jihatlaridan biri hisoblanadi. O'zbekistonning xalqaro iqtisodiyotda o'ziga xos barqaror mavqeiga ega bo'lishi bevosita innovatsiya va investitsiyalar faoliyatiga bog'liqdir.

Bugungi kunda ko'plab rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqobatbardoshlikka erishish va dunyo bozorlariga chiqish, birinchi navbatda iqtisodiyotni izchil isloh etish, tarkibiy jihatdan o'zgartirish va diversifikatsiya qilishni chuqurlashtirish, yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi korxonalar va ishlab chiqarish tarmoqlarining jadal rivojlanishini ta'minlash, faoliyat yuritayotgan quvvatlarni modernizatsiya qilish va texnik yangilash jarayonlarini tezlashtirish hisobidan amalga oshiriladi. Innovatsiyalarni boshqarish innovatsion munosabatlar va jarayonlarni boshqarish tizimidir. Bu doimiy ravishda yangi g'oyalarni izlash, jarayonlarni tashkil etish, yangiliklarni ilgari surish va amalga oshirishga asoslangan.

Korxonada innovatsiyalarni boshqarishni tashkil etish funksiyalarining quyidagi turlari mavjud:

- funksional;
- rivojlanish va o'sish strategiyasi;

- ✚ mahsulotni yangi yo‘nalishlarga kiritish;
- ✚ majmuaning raqobatdosh ustunliklarini o‘rganish;
- ✚ majmuaning rivojlanishining asosiy vazifalari, maqsadlari va istiqbollarini belgilash;
- ✚ raqobatbardoshlikni shakllantirish va tashkilotning dinamik rivojlanishi.

«Innovatsiya» tushunchasini kengaytirish – yaxshi va to‘g‘ri fikrdir. Bizning farovonligimiz faqatgina yangi texnik echimlarning joriy etilishi va faoliyatga kiritilishiga emas, balki jamiyat rivojlanishi va taraqqiyotga ham asoslangandir. Prezidentning 30.04.2021 yildagi “Maxsus iqtisodiy va kichik sanoat zonalari muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-5101-son qarori qabul qilindi. U bilan quyidagilar tasdiqlandi:

✚ 2021-2022 yillarda maxsus iqtisodiy va kichik sanoat zonalari, hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga turtki beradigan loyihalar hamda to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy va mahalliy investitsiyalar ishtirokidagi yirik ishlab chiqarish loyihalarini tashqi muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta‘minlash tadbirlari parametrlari;

✚ 2021 yilda maxsus iqtisodiy va kichik sanoat zonalarni tashqi muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta‘minlash bo‘yicha amalga oshiriladigan chora-tadbirlarning manzilli ro‘yxatlari.

Shuningdek, MIZ va KSZ hamda to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy va mahalliy investitsiyalar ishtirokidagi yirik ishlab chiqarish loyihalarining tashqi infratuzilmasini qurish va ta‘mirlash buyurtmachilari belgilandi.

Moliya vazirligi markaziy apparatida uning boshqaruv xodimlari cheklangan soni doirasida maxsus iqtisodiy va kichik sanoat zonalari hamda yirik xorijiy va mahalliy investitsiya loyihalarining infratuzilmasini moliyalashtirish bo‘limi tashkil etiladi.

Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi Moliya vazirligi bilan birgalikda 1 sentyabrga qadar 2022 yilda maxsus iqtisodiy va kichik sanoat zonalari hamda to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy va mahalliy investitsiyalar ishtirokidagi yirik ishlab chiqarish loyihalarini tashqi muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta‘minlash uchun 150 mln AQSH dollari ekvivalentidagi mablag‘larning xalqaro moliya institutlari hisobidan jalb etilishini ta‘minlash topshirildi.

2019-2021 yillarda Jizzax shahrining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish Davlat dasturi asosida jami 101 ta loyiha amalga oshirilishi ko‘zda tutilgan. Loyihalarning 44 tasi sanoat yo‘nalishida, 52 tasi xizmat ko‘rsatish, 5 tasi qishloq xo‘jaligi yo‘nalishida amalga oshiriladi. Shu tariqa loyiha qiymati 2 trillion 748 milliard so‘mlik investitsiyalar o‘zlashtirilishi rejalashtirilgan. Tadbirkorlarning o‘z mablag‘lari hisobiga 477 milliard so‘mlik, tijorat banklarining kredit evaziga 500 milliard so‘mlik, sanoat, halqaro moliya institutlari mablag‘lari hisobidan 2 milliard 71 million so‘mlik

investitsiya o'zlashtiriladi. Mazkur loyihalarni amalga oshirilishi hisobiga 3 ming 267 ta yangi o'rinlari yaratiladi.

“Jizzax” erkin iqtisodiy zonasida 27 ta loyiha amalga oshirilib, 5 ming 300 ga yaqin ish o'ri yaratilib, oxirgi yillarda uning faoliyati takomillashtirilib biznes uchun qulayliklar yanada kengaytirildi. Hozir bu erda ko'p turdagi sanoat mahsulotlari ishlab chiqarilmoqda. Ular qatoriga 2022 yil oktyabrda “Iruskon” qandolat korxonasi ham qo'shildi. Korxonada Rossiya, Turkiya-Germaniya va Italiya, tajribasi asosida “Deya” brendi bilan eksportbop mahsulotlar ishlab chiqarilmoqda. Yillik quvvati 12 ming tonna va 100 ga yaqin kishi ish bilan ta'minlangan. Kelgusi yil ikkinchi bosqich uchun Germaniya va Turkiyadan yana 5 million dollarlik uskunalar olib kelish rejalashtirilgan bo'lib buning natijasida 550 nafar yangi ish o'ri yaratiladi.

Iqtisodiy zonadagi yana bir korxonada –“Master Building Products” ma'suliyati cheklangan jamiyatida yiliga 3 million dona quvur va fitting mahsulotlari, qurilish materiallari tayyorlanadi va 600 ga yaqin ish o'ri yaratiladi.

Viloyatda yangi sanoat korxonalarini barpo qilish uchun so'nggi olti yilda qariyb 5 milliard dollar investitsiya jalb qilingan. Buning natijasida 2 mingta yaqin yangi korxonalar tashkil qilinib, ishlab chiqarish hajmi qariyb 2 baravarga oshdi. Ayni vaqtda elektrotexnika, optik tola, avtomobil, murakkab kimyoviy moddalar, energotejamkor materiallar kabi yuqori texnologik mahsulotlar ishlab chiqarilmoqda. Bu sohasida 54 ming aholi band. Viloyatdagi sanoat eksporti 1,8 baravar oshib, 166 million dollarga etdi.

Viloyatda kamida 2 ming Megavatt qayta tiklanuvchi energiya manbalari uchun salohiyat borligini inobatga olgan holda, 270 Megavatt quyosh energiyasi quvvatlari ishga tushirilib, buning hisobiga 236 million kilovatt-soat ishlab chiqarilib, jami 71 million kub metr gaz tejaladi.

Yuqoridagilardan shunday xulosa qilish mumkinki, milliy iqtisodiyotda har bir soha va tarmoqning har tomonlama mukammal ravishda rivojlanishi, uning huquqiy va iqtisodiy-ijtimoiy hamda tashkiliy jihatlarining ta'minlanishi bevosita olib borilayotgan islohotlarning jadallashuvi va samarali bo'lishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. 2017-2021 yillarda O‘zbekistonni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasini “Xalq bilan muloqot va inson manfaatlarini yili” amalga oshirishga oid Davlat dasturini amalga oshirish bo‘yicha ilmiy-uslubiy risola. T.: 2017. 143b.
2. “Jizzax viloyati sanoati rivojlangan hududga aylanmoqda” Prezident Sh.Mirziyoev hududlarning ijtimoiy- iqtisodiy rivoji bilan Jizzax viloyatiga tashrifi. Jizzax haqiqati 2023 yil 15 fevral
3. Obidova, Feruza Yaxyoevna, and Zebi Odilovna Umarova. "IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION LOYIHALARNING O‘RNI." Global Science and Innovations: Central Asia (см. в книгах) 3.7 (2021): 25-29.
4. Obidova, Feruza Yaxyoevna, and Madina Muminova. "РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ В РАЗВИТИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ." Актуальные научные исследования в современном мире 3-8 (2019): 44-47.